

Kuvaus demokratiatapahtumien ja verkkokeskustelun toteutuksesta

Projektissa oli tarkoitus järjestää 4-5 demokratiatapahtumaa eri puolilla Suomea. Tapahtumien tavoitteena oli esitellä uusia ja vahvistaa hyväksi havaittuja vuoropuhelun keinoja osana kunnallista ja maakunnallista valmistelua ja päätöksentekoa.

Syksyn aikana järjestettiin lopulta kuusi paikallista demokratiatapahtumaa viidellä eri paikkakunnalla (Pietarsaari, Helsinki, Lahti, Lappeenranta, Tampere). Tapahtumat järjestettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (mm. Pietarsaaren ja Tampereen kaupungit, Saamelaiskäräjien Nuorisoneuvosto, Nuorisovaltuustojen liitto NuVa ry., Me-säätiö). Tapahtumien suunnittelusta ja käytännön järjestelyistä vastasivat oikeusministeriö (3 tapahtumaa) ja Sitra (3 tapahtumaa). Tapahtumiin osallistui yhteensä noin 326 henkeä. Lisäksi Sitra järjesti 14.12.2017 kaikille avoimen verkkokeskustelun koulujen erityisopetuksesta yhteistyössä Helsingin Sanomien kanssa. Verkkokeskusteluun osallistui arviolta 100 henkeä.

Tapahtumat muodostivat Suomi 100 -keskustelusarjan, jonka teemoina olivat yrittäjyys, kasvu ja edistys, nuorten osallisuus sekä saamen kielen ja kulttuurin säilyminen. Keskusteluissa työstettiin paikallisten teemojen lisäksi laajempia teemoja, joista nostettiin kysymyksiä hankkeen päätöstapahtumaan Tulevaisuuden kyselytunnille (27.11.2017).

Tapahtumien ytimenä toimi dialoginen keskustelu päättäjien ja kansalaisten tai muiden sidosryhmien kesken. Keskusteluteemat pyrittiin kytkemään käynnissä oleviin valmisteluprosesseihin. Keskustelujen fasilitoinnista vastasivat dialogisiin menetelmiin perehtyneet asiantuntijat.

Oikeusministeriön järjestämät tapahtumat

Oikeusministeriö järjesti kolme tapahtumaa, joissa keskustelujen fasilitoinnista vastasivat erillisellä hankintasopimuksella Akordi Oy, Aretai Oy ja Inforglobe Oy:

- Pietarsaari 23.10. Elinvoimainen Pohjanmaa 100-vuotiaassa Suomessa
- Helsinki 26.10. Nuoret mukana! -demokratiatapahtuma
- Helsinki 14.11. Nuoret, saamen kieli ja kulttuuri tänään

Pietarsaari 23.10.2017

Oikeusministeriö ja Pietarsaaren kaupunki järjestivät 23. lokakuuta 2017 klo 12.30–15.45 yrittäjyyttä ja elinkeinoja käsittelevän miniseminaarin, jonka tavoitteena oli keskustella keinoista yrittäjyyden edistämiseksi paikallisesti ja valtakunnallisesti. Lisäksi tavoitteena oli nostaa esiin hyviä esimerkkejä, kysymyksiä ja kehittämissuhteita yritysten elinvoimaisuuden parantamiseksi ja toimintaympäristön kehittämiseksi. Miniseminaarissa etsittiin uudenlaisia keinoja edistää ja vahvistaa vuoropuhelua yrittäjien ja päättäjien välillä.

Miniseminaari oli suunnattu paikallisille yrittäjille, yrittäjien ja tuottajien etujärjestöille, alueen kuntien viranhaltijoille ja luottamushenkilöille, alueen kansanedustajille, sekä yrittäjyyttä, työllisyyttä ja elinkeinoja koskevista kysymyksistä kiinnostuneille kuntalaisille. Tilaisuus järjestettiin ensisijaisesti ruotsin kielellä, mutta puheenvuoroja oli mahdollista esittää myös suomeksi. Tilaisuus järjestettiin Pietarsaareissa (Campus Allegro) ja siihen osallistui 37 henkilöä. Tilaisuuden avausosuutta oli mahdollisuus seurata verkkolähetyksen kautta (tallenne Youtubessa: <https://www.youtube.com/watch?v=Aou2f2gRVk8>).

Tilaisuuden avauspuhe lausui Pietarsaaren kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Anna-Maja Henriksson. Avauksen jälkeen Pietarsaaren seudun Kehittämisyhtiö Concordian toimitusjohtaja Jarl Sundqvist alusti aiheesta "Näkökulmia yrittäjyyteen ja päätöksentekoon". Avauspuheenvuorojen jälkeen osallistujat jaettiin kolmeen ryhmään, jotka kävivät fasilitaattoreiden johdolla dialogiset keskustelut aiheesta "Yrittäjyyden edellytykset Pietarsaaren seudulla". Pääteema oli jaettu kolmeen alateemaan: 1) Tuotantokulut ja yritysten kilpailukyky, 2) Rekrytointi ja osaamisen kehittäminen, ja 3) Seudun liikenneyhteydet. Fasilitaattoreina toimivat Marina Lindell, Janne Berg ja Jonna Kangasoja Akordi Oy:stä. Tilaisuuden yhteenvedon ja päätöspanat lausui Pietarsaaren kaupunginjohtaja Kristina Stenman.

Helsinki 26.10.2017

Oikeusministeriö järjesti 26.10.2017 klo 12.00–15.15 nuorten osallistumista ja vaikuttamista käsittelevän tapahtuman, jonka tavoitteena oli tuoda esiin erilaisia osallistumisen kanavia sekä järjestää kohtaamisia nuorten ja kuntapäätäjien välillä. Tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen osallistuivat muiden muassa Opetushallitus, Nuorisovaltuustojen liitto NuVa ry, Historian ja yhteiskuntaopin liitto HYOL ry sekä muutamat pääkaupunkiseudun koulut.

Tapahtuma oli suunnattu Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten yläkoululaisille ja lukiolaisille (n. 13–17-v.) sekä heidän opettajilleen. Ilmoittautumisessa etusijalla olivat ne koulut, jotka osallistuivat aktiivisesti tapahtuman suunnitteluun. Tapahtuma järjestettiin Säätytalolla Helsingissä ja siihen osallistui 141 koululaista, opiskelijaa ja opettajaa kahdeksasta eri koulusta Helsingistä, Espoosta ja Kauniaisista. Vantaalta ei yrityksistä huolimatta saatu mukaan yhtään koulua. Lisäksi tapahtumaan osallistui kaupunkien johtavia virkamiehiä (5 hlö) ja nuoria kaupunginvaltuutettuja (5 hlö).

Tapahtuman avasivat oikeusministeri Antti Häkkänen (videotervehdys) ja Justimusfilmsin Juho Nummela, Sami Harmaala ja Joose Kääriäinen. Avauksen jälkeen nuoret jakautuivat neljään eri työpajaan: 1) Näin viestisi menee perille, 2) Kohtaa päättäjä, 3) Kaikki vaikuttamisen keinot käyttöön!, ja 4) Kysy ministereiltä. Jokainen nuori osallistui iltapäivän aikana kahteen eri työpajaan. Ilmoittautumisen yhteydessä nuoria pyydettiin valitsemaan ne työpajat, joihin he mieluiten haluaisivat osallistua. Osassa työpajoja osallistujamäärä oli tilojen vuoksi rajoitettu, mutta osallistujat pyrittiin jakamaan työpajoihin heidän omien toiveidensa mukaisesti. Tapahtuma järjestettiin ensisijaisesti suomen kielellä, mutta puheenvuoroja oli mahdollista esittää myös ruotsiksi. Tarvittaessa olisi järjestetty myös viittomakielen tulkkaus (suomalainen viittomakieli).

Työpajojen sisältökuvaukset:

- Työpaja 1: Näin viestisi menee perille (fasilitaattori: Jonna Kangasoja, Akordi Oy)
Miten keskustelen somessa vastuullisesti? Miten voin käyttää somea

yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja mihin asioihin haluan vaikuttaa? Miten kerron asioista päätöksentekijöille, jotta minut otetaan tosissaan ja tulen kuulluksi? Entä kuinka päättäjien pitäisi viestiä nuorille? Työpajassa keskustellaan some-vaikuttamisesta ja vaihdetaan kokemuksia erilaisista some-ilmiöistä yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta. Keskustelut käydään ohjatusti pienryhmissä. Työpajassa mukana on YouTubesta tutuksi tulleen Justimusfilmsin kolmikko Juho Nummela, Sami Harmaala ja Joose Kääriäinen.

- Työpaja 2: Kohtaa päättäjät (fasilitaattori: Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy) Haluatko kertoa mielipiteesi tai ideasi suoraan pääkaupunkiseudun päättäjille? Kuka päättää sinua koskevista asioista – miten kaupunkien valmistelu ja päätöksenteko tapahtuvat? Tapaa Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten päättäjiä kasvotusten ja haasta heidät keskusteluun ajankohtaisista kysymyksistä. Keskusteluteemat valitaan ennakkokyselyn perusteella ja keskustelut käydään ohjatusti pienryhmissä. Kanssasi saman pöydän ääreen asettuvat mm. Helsingin apulaispormestarit Pia Pakarinen, Sanna Vesikansa, Anni Sinnemäki ja Nasima Razmyar, Kauniaisten kaupunginjohtaja Christoffer Masar, Vantaan apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth ja Espoon sivistystoimenjohtaja Aulis Pitkälä. Lisäksi keskusteluihin osallistuu nuoria kaupunginvaltuutettuja pääkaupunkiseudulta, mm. Simon Elo (SIN, Espoo), Eveliina Heinäluoma (SDP, Helsinki), Anna Rukko (KOK, Espoo), Binga Tupamäki (KOK, Kauniainen) ja Ekim Özdemir (VIHR, Espoo).
- Työpaja 3: Kaikki vaikuttamisen keinot käyttöön! (fasilitaattorit: Aleksi Koivisto, Ainomaija Rajoo ja Joonas Paavilainen, Nuorisovaltuustojen liitto NuVa ry) Haluatko vaikuttaa? Tunnetko eri vaikuttamisen keinot ja kanavat? Työpajassa tutustutaan sekä virallisiin että epävirallisiin vaikuttamisen kanaviin, kuten kansalaisjärjestöihin ja kansanliikkeisiin, nuorisovaltuustoihin, oppilaskuntiin, poliittisiin puolueisiin, aloitepalveluihin, vapaaehtoistyöhön sekä kansalaisaktivismiin ja kulutusvalintoihin. Osallistujat etsivät konkreettisten tilannekuvausten kautta erilaisia tapoja vaikuttaa heitä koskettaviin asioihin.
- Työpaja 4: Kysy ministereiltä (fasilitaattorit: Mikaeli Langinvainio ja Toni Niiranen, Inforglobe Oy) Mitä haluaisit kysyä Suomen hallitukselta? Miten haluaisit muuttaa Suomea? Mitä terveisiä haluat lähettää hallituksen ministereille? Työpajassa työstetään kysymyksiä 27. marraskuuta järjestettävää Tulevaisuuden kyselytuntia varten. Tähän työpajaan osallistuneiden on mahdollista osallistua myös Tulevaisuuden kyselytuntiin.

Tapahtuman lopuksi kuultiin Kallion lukion opiskelijan Aatos Ketvelin esitys "Suonemme Suomeamme" sekä käytiin loppudialogi paneelikeskustelun muodossa. Tapahtuman juonsivat Mikaeli Langinvainio ja Olli-Pekka Ahtiainen.

[Helsinki 14.11.2017](#)

Oikeusministeriö ja Saamelaiskäräjien Nuorisoneuvosto järjestivät 14.11.2017 klo 8.30–13.00 keskustelutilaisuuden, jonka teemana oli nuoret, saamen kieli ja kulttuuri tänään. Tilaisuuden ytimenä toimi saamelaisnuorten ja opetusministeri Sanni Grahn-Laasosen välinen dialogi. Tilaisuuden tavoitteena oli lisätä osallistujien ymmärrystä muun muassa saamen kielen ja kulttuurin säilyttämisen ja elvyttämisen merkityksestä saamelaisnuorille, sekä saamen kielen opetukseen liittyvistä kysymyksistä kotiseutualueella ja sen ulkopuolella. Tavoitteena oli myös vahvistaa keskusteluyhteyttä ja luottamusta keskustelun osapuolten välillä sekä pohjustaa valmisteilla olevaan sovintokomissioon liittyviä kysymyksiä nuorten näkökulmasta.

Tilaisuus järjestettiin valtion juhlahuoneisto Smolnassa Helsingissä ja siihen osallistui 30 henkilöä, jotka edustivat Saamelaiskäräjiä ja sen Nuorisoneuvostoa, oikeusministeriötä, opetus- ja kulttuuriministeriötä, Suomen Saamelaisnuoret ry:tä, Lapsiasiavaltuutetun toimistoa, eduskunnan perustuslakivaliokuntaa ja sivistysvaliokuntaa, Ihmisoikeusliittoa ja Sitraa. Tilaisuuden fasilitoinnista vastasivat Jonna Kangasoja ja Lasse Peltonen Akordi Oy:stä. Tilaisuuden kulkua monitoroi Janne Kareinen Sitrasta.

Tilaisuus käynnistyi Saamelaiskäräjien ja Nuorisoneuvoston sekä OM:n ja OKM:n edustajien yhteisellä valmistautumisella ministerin ja nuorten väliseen dialogiin. Tämän jälkeen myös muut osanottajat liittyivät mukaan ja fasilitaattorit kävivät läpi dialogin kulun. Varsinaiseen, tunnin kestäneeseen dialogiin osallistuivat opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen, viisi Nuorisoneuvoston edustajaa (Laura Pieski, Risten Mustonen, Niila Rahko, Leena Fofonoff ja Maria Mäkinen) ja Suomen Saamelaisnuoret ry:n edustaja (Petra Laiti) sekä Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Tiina Sanila-Aikio, valtiosihteeri Paula Lehtomäki VNK:sta, johtaja Johanna Suurpää oikeusministeriöstä ja johtaja Jari Rajanen opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Dialogia ohjasivat Jonna Kangasoja ja Lasse Peltonen Akordi Oy:stä. Muut läsnäolijat seurasivat dialogia, mutteivät itse osallistuneet siihen. Dialogin jälkeen Saamelaiskäräjien ja Nuorisoneuvoston sekä oikeusministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön edustajat purkivat dialogin ja keskustelivat sen pohjalta jatkotoimista sekä viimeistelivät tilaisuudesta annetun yhteistiedotteen.

Tapahtumien suunnittelu, valmistelu ja fasilitointi

Oikeusministeriö toteutti kevennetyn tarjouskilpailun koskien demokratiatapahtumiensa dialogisten keskustelujen suunnittelua ja fasilitointia. Tarjouskilpailun perusteella sopimustoimittajaksi valittiin Akordi Oy, joka toteutti tapahtumien fasilitoinnit yhteistyössä alihankkijoidensa (Aretai Oy ja Inforglobe Oy) kanssa. Fasilitaattoritiimi osallistui kaikkien kolmen tapahtuman suunnitteluun ja valmisteluun yhdessä oikeusministeriön ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Fasilitaattoritiimi huolehti erityisesti tapahtumien teemojen fokuoinnista ja osallistujien valmistamisesta dialogisiin keskusteluihin sekä keskustelujen fasilitoinnista itse tapahtumissa.

Pietarsaaren tapahtuman valmistelujen osalta fasilitaattorit olivat etukäteen puhelimitse yhteydessä tilaisuuden toivottuihin kohderyhmiin (yrittäjät, yrittäjäjärjestöjen edustajat), kutsuivat heitä henkilökohtaisesti mukaan tilaisuuteen sekä haastattelivat heitä dialogisten keskustelujen teemojen fokuoimiseksi.

Helsingin Nuoret mukana! -tapahtuman valmistelujen osalta fasilitaattoritiimi vastasi kolmen työpajan sisällöllisestä ja käytännön suunnittelusta, opettajille suunnatun oppituntimateriaalin valmistelusta sekä osallistujille lähetetyn ennakkokyselyn suunnittelusta, toteutuksesta ja tulosten analysoinnista. Ennakkokyselyn vastausten perusteella valittiin aiheet tapahtuman työpajoihin. Kysely tehtiin nimettömänä Inforgloben kyselytyökalulla ja siihen saatiin yhteensä 110 vastausta. Vastauskooste on nähtävillä osoitteessa <https://reports.inforglobe.com/nuoretmukana-1771100/index.html>.

Helsingin saamen kieltä ja kulttuuria koskeneen tapahtuman valmistelujen osalta fasilitaattoritiimi oli tiiviisti mukana dialogisten keskustelujen suunnittelussa heti alusta lähtien sekä vastasi erityisesti keskusteluteemojen fokuoinnista sekä saamelaisnuorten ennakkosparrauksesta opetusministerin kanssa käytävään dialogiin. Fasilitaattorit

haastattelivat jokaisen dialogiin osallistuvan nuoren ja valmensi heitä dialogiin osallistumisessa.

Sitran järjestämät tapahtumat ja verkkokeskustelu

Myös Sitra järjesti kolme tapahtumaa, joista kaksi yhteistyössä Me-säätiön ja muiden toimijoiden kanssa kanssa:

- Lahti 1.11. Erätauko kasvusta ja edistyksestä
- Lappeenranta 6.11. Erätauko nuorille ja nuorten yhteisöille (Me-säätiön kanssa)
- Tampere 9.11. Erätauko lapsiperheiden tuesta (Me-säätiön kanssa)

Kaikkien kolmen tilaisuuden tarkoituksena oli, että jokainen tulee kuulluksi ja että osallistujat saavuttaisivat yhdessä syvemmän ymmärryksen käsiteltävänä olleesta teemasta. Saavutetun syvemmän ymmärryksen perusteella oli tarkoitus käynnistää myös jatkotoimenpiteitä. Tapahtumien lisäksi Sitra järjesti 14.12.2017 kaikille avoimen verkkokeskustelun yhteistyössä Helsingin Sanomien kanssa.

Lahti 1.11.2017

Sitra järjesti 1.11.2017 klo 17.00–21.00 *Erätauko kasvusta ja edistyksestä* -keskustelutilaisuuden, jonka tavoitteena oli pureutua siihen, mikä on edistystä nyt ja tulevaisuudessa Lahdessa. Tilaisuus oli suunnattu erityisesti niille, jotka eivät normaalisti osallistu yhteiskunnalliseen keskusteluun tai demokratiaprosesseihin.

Tilaisuus järjestettiin Wanhassa Walimossa Lahdessa ja siihen osallistui 40 henkeä. Ohjelma käynnistyi dialogiin virittäytymisellä. Aloituksen jälkeen osallistujat jakautuivat ryhmiin, joissa strukturoidun ja avoimen dialogin kautta muodostettiin syvempi ymmärrys edistyksestä Lahdessa ja paketoitiin tämä niin että sitä voi käyttää jatkotyöstöön. Loppukeskustelu käytiin avoimena dialogina.

Lappeenranta 6.11.2017

Sitra järjesti 6.11.2017 klo 16.30–21.00 yhteistyössä Me-taltoa koordinoivan Nicehearts ry:n ja Me-säätiön kanssa *Erätauko nuorille ja nuorten yhteisöille* -keskustelutilaisuuden. Tilaisuuden tavoitteena oli keskittyä ymmärtämään nuoria ja keskustella rakentavasti toiveista ja huolista liittyen nuorten arkeen ja elämään. Tilaisuudessa pureuduttiin myös siihen, millaisin palveluin nuorten tulevaisuutta voitaisiin parhaiten tukea. Tilaisuuteen kutsuttiin laajasti erilaisia lappeenrantalaisia. Erityisesti toivottiin mukaan alueen nuoria ja nuorten parissa työskenteleviä. Paikalle kutsuttiin myös asiantuntijoita ja päättäjiä.

Tilaisuus järjestettiin Lappeenrannan Me-talossa ja siihen osallistui noin 40 henkeä. Tilaisuuden tervetuliaissanat lausui tutkija ja kouluttaja Jarkko Soininen Aretai Oy:stä. Avauksen jälkeen projektikoordinaattori Maikki Siuko Sitrasta esitteli Erätauko-hankkeen ja projektipäällikkö/Ohjaamo-kehittämiskoordinaattori Timo Suhola Eksotesta piti asiantuntijapuheenvuoron aiheesta "nuoruus". Tämän jälkeen seurasivat virittäytyminen illan aiheeseen ja ryhmäkeskustelut. Lopuksi fasilitaattorit vetivät keskustelut yhteen, käytiin loppukeskustelu ja sovittiin jatkotoimenpiteistä.

Tampere 9.11.2017

Tampereen kaupunki ja Me-talo yhteistyössä Sitran ja Me-säätiön kanssa järjestivät 9.11.2017 klo 16.30–21.00 *Erätauko lapsiperheiden tuesta* -keskustelutilaisuuden Tampereella. Tilaisuuden tavoitteena oli keskustella rakentavasti toiveista ja huolista liittyen lapsiperheiden arkeen ja tuen tarpeeseen Tampereen Peltolammilla ja Multisillassa. Tilaisuus oli suunnattu alueen perheille, asukkaille ja tekijöille. Erityisesti kutsuttiin mukaan heitä, jotka eivät yleensä osallistu tämän kaltaisiin keskusteluihin. Paikalle kutsuttiin myös asiantuntijoita ja päättäjiä.

Tilaisuus järjestettiin Peltolammin koululla ja siihen osallistui 28 henkeä. Tilaisuuden ohjelma noudatteli Lappeenrannan ohjelmaa. Asiantuntijapuheenvuoron piti Matti Rimpelä aiheesta lapsiperheiden hyvinvointi. Ryhmätyöskentelyssä pohdittiin, minkälaista tukea lapsiperheet tarvitsevat, millaista tukea on tarjolla ja mitkä asiat vaikuttavat tuen tarpeeseen.

Me-talot järjestivät suunnitellusti kaksi viikkoa Tampereen ja Lappeenrannan tilaisuuksien jälkeen toimenpidetyöpajat yhdessä lukuisten paikallistoimijoiden kanssa.

Verkkokeskustelu 14.12.2017

Paikallisten demokratiatapahtumien lisäksi Sitra järjesti 14.12.2017 kaikille avoimen verkkokeskustelun koulujen erityisopetuksesta yhteistyössä Helsingin Sanomien kanssa (<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005489897.html>). Verkkokeskusteluun osallistui arviolta 100 henkeä.

Verkkokeskusteluun osallistuneita pyydettiin kertomaan ajatuksiaan erityisopetuksesta. Tarkoituksena oli samalla kokeilla, miten verkossa olisi mahdollista keskustella rakentavasti. Sitran kehittämään malliin perustuva keskustelu oli käynnissä 14.12.2017 kello 14.00–15.30.

Keskustelua pyydettiin käymään rakentavan keskustelun pelisäännöin:

1. Kunnioitetaan toisiamme
2. Kuunnellaan toisiamme
3. Liitytään omilla kommentteilla toisten kommenttien ajatuksiin
4. Luodaan yhteistä kieltä sekä yhteyksiä eri näkökulmien välille, ja etsitään piiloon jääneitä näkökulmia
5. Kirjoitetaan lähtökohtaisesti omasta kokemuksesta.